

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krone, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne števe se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje števe 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 2 50 za 1/64 strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 23.

V Ptuj v nedeljo dne 6. junija 1915.

XVI. letnik.

Svetovna vojska.

Uspeh velikih zmag v Galiciji; nad 268.000 vjetih. — Boj za Przemysl. — Italijanski neuspehi. — Preki sod v naših krajih.

Ruski polom postaja polagoma tako očiten, da prešinja že vse povzročitelje te krvave vojne strah. V mesecu majniku so združeni nemški in avstro-ogrski vojaki vjeli nad 1000 oficirjev ter 300.000 ruskih vojakov. Ali v teh številkah se ne zrcali ves pomen naših v svetovni zgodovini edinih uspehov. Naše armade so obdale z jeklenimi kleščami od Rusov zasedeno trdnjavo Przemysl. Štiri važne utrdbe so že v naših rokah in kmalu bode nad zidovjem te trdnjave zopet vihrala naša zastava. Vsi krvavi poskusi Rusov, pomagati si iz teh jeklenih klešč, so se pod grozovitimi izgubami izjalovili. Medtem pa prihajajo naše armade tudi čez Stryj in Drohobycz. Kmalu torej bode Galicija naša in kmalu bode Rusija pred svetom priznala, da je velikanska njena armada zdrobljena in razbita...

Vtis te odločilne zmage, ki se zdaj v železni logiki na Gališkem pripravlja, je gotovo mnogo večji, nego zahrbtno izdajalstvo Italije, ki bode svoje Efiialstvo krvavo plačala. Dne 24. maja so Italijani napovedali vojno; in do danes, 3. junija, niso ničesar dosegli. Kakor vihar hiti glas maščevanja po tirolskih in koroških gorah, na Primorju in po Krasu. Gorje izdajalcu! Čaka ga usoda Judeža! Bombe naših letalcev pokajo po palačah starodavnih Benetk, ki so zgrajene na hrastih našega Krasa...

Ves svet se mora v plamenih podreti, predno bosta Nemčija in naša ljubljena avstro-ogrška domovina premagani! Živel naš cesar!

Avstrijsko poročilo od sobote.

K.-B. Dunaj, 29. maja. Uradno se poroča:

Jugozapadno bojišče. Italijanske čete so došle do mejnega kraja Ala in Primor. Sicer se na tirolski in koroški meji ni nič pripetilo. Na Primorskem so se pričeli majhni boji. Pri Kobaridu smo razpršili en italijanski bataljon. Pri Plavi se je izvršil sunek sovražnih detašementov. Severno od Gorice smo odbili pet napadov sovražnika.

Včeraj ponoči je pričelo več mornariških letalcev novo akcijo proti Benetkam ter so metali med hudim ognjem pušk in topov mnogo bomb, večinoma na arzenale, ki so povzročile več obsežnih požarov in v fortu Nikolo eksplozijo.

Danes ponoči je ob vходу v tržaški zaliv zadel neki veliki tuji parnik ob mino in se potopil.

Avstrijsko poročilo od nedelje.

K.-B. Dunaj, 30. maja. Uradno se razglša:

Italijansko bojišče. Tirolsko. Italijani so začeli zopet streljati s topovi na naše utrdbe na planoti Folgaria in Lavarone. Sovražni oddelki so vkorakali v Cortino. Njih varstvene čete pa so zbežale pri prvem kanonskem strelu. — Ob koroški meji se ni pripetilo ničesar. — Na Primorskem sovražnik na vrhovih severno od Gorice ni več napadal. Poskus, prekorčiti Sočo pri Tržiču, so naše patrulje brez težave zavrnile.

Zopet velike zmage nad Rusi. — 10.000 vjetih. — Przemysl zopet deloma v naših rokah.

(Uradno poročilo od torka.)

K.-B. Dunaj, 1. junija. Uradno se danes opoldne razglša:

Vzhodno od Sana napredujoči zvezani vojaki bili so danes ponoči na celi fronti od velikih ruskih moči napadeni. Zlasti na spodnji Lubaczowski poskusile so po številu močnejše sovražnikove moči naprej suniti. Vsi napadi bili so pod najtežjimi izgubami za sovražnika odbiti. Sovražnik je šel na raznih točkah v razsulu nazaj. Tudi na Spodnjem Sanu ob Sieniawu so se ponorečili ruski napadi.

Na severni fronti Przemysla zavzeli so medtem v šturm bavarški vojaki tri utrdbe pasu. Vjeli 1400 mož in zaplenili 28 težkih kanonov, med njimi dva pancerska kanona.

Južno od Dnjestra so včeraj zvezani vojaki armade Linsingen v nadaljevanju napada vsilili v sovražnikovo postojanko, so premagali Ruse in zavzeli mesto Stryj. Sovražnik nazaduje proti Dnjestru. 53 oficirjev, čez 9000 mož, 8 kanonov in 15 strojnih pušk padlo je v roke zmagovalcev.

Na Pruthu in na Poljskem je položaj nespremenjen.

Namestnik generalštabnega šefa: pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo o zmagi.

K.-B. Berlin, 1. junija. (W.-B.) Iz Velikega glavnega stana se danes poroča:

Na severni fronti Przemysla so včeraj bavarški vojaki v šturm zavzeli fôre 10 A, 11 A in 12 (pri in zapadno Dunkowiczki) s 1400 možmi posadkinega ostanka, 2 pancerskima, 18 težkimi in 5 lahкими kanoni. Rusi poskusili so usodo vstaviti potom velikih napadov proti naši postojanki vzhodno Jaroslava. Vsi naporji so bili brezuspešni. Velikanske množice mrtvih krijejo bojišče pred našo fronto.

Od armade generalnega obersta Linsingen so zmagovalci Zwinina — gardni vojaki, vzhodni Prusi in Pomorci pod vodstvom bavarskega generala grofa Bothmer — močno utrjeni Stryj naskočili in rusko postojanko pri ter severno-zapadno tega mesta predrli. Dostoj 53 oficirjev, 9.182 mož vjetih, 8 kanonov, 15 strojnih pušk zaplenjenih.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nemške zmage na vzhodu.

K.-B. Berlin, 1. junija. (W.-B.) Iz Velikega glavnega stana se danes poroča:

Pri Arnbottenu, 50 kilometrov vzhodno Libave pognala je nemška kavaljerija ruski 4. dragonski polk v beg. V bližini mesta Szawle bili so ruski napadi brezuspešni.

Maja meseca smo (Nemci) pridobili: Severno Memela 24.700 vjetih, 16 topov in čez 47 strojnih pušk; med Memelom in Pilico 6943 vjetih, 11 strojnih pušk, 1 letalni stroj.

Najvišje armadno vodstvo.

Poročilo od srede. — Skupno vjetih nad 268.000 Rusov.

K.B. Dunaj, 2. junija opoldne. Na ruskem bojišču ponovil je sovražnik svoje močne napade na vzhodno Sana stoječe združene vojake. Pod zopetnimi težkimi izgubami bili so obupani napadi sovražnika povsod odbiti. Na severni fronti trdnjave Przemysl vzelo se je v naskoku dve nadaljnji utrdbi, obdržal se je pa doslej pridobljeni terén. Južno Dnjestra napreduje naš napad uspešno. Sovražne postojanke med Stryjem in Drohobiczja smo včeraj zavzeli. Velike ruske moči, ki so na južno-vzhodno Galiskem pri Salowini z napadom na naše postojanke pričele, doživele so velike izgube in so deloma v begu nazaj odšle.

V bitkah meseca maja so pod avstro-ogrsko najvišjo komando boreči se zvezani vojaki pridobili na vjetih in plenu: 863 oficirjev, 268.869 mož, 251 lahkih in težkih topov, 576 strojnih pušk, 189 municijskih vozov. K temu pride še mnogo drugega materiala; tako je n. pr. samo ena naših karpatskih armad zaplenila 8.500 strelav artillerijske municije, 5½ milijona infanterijskih patronov, 33.000 ruskih repetirskih pušk, 21.000 ruskih sabelj.

Na italijanskem bojišču ostali so vsi dosedanji poskusi sovražnika brezuspešni. Z veliko porabo težkih topov vzprijeto obstreljevanje platoja Lavarone-Polgarija in posameznih koroških utrdb ni napravilo našim utrdbam nobene škode. Drugače ni bilo ne na koroški ne na tirolski meji večjih bojov. Na Primorskem smo napade sovražnika pod težkimi izgubami za Italijane zavrnili.

Naměstnik šefa generalnega štaba:
pl. Höfer, flm.

Nadvojvoda Eugen vrhovni komandant proti Italiji.

Vrhovno poveljstvo nad armadami, ki operirajo proti Italiji, je prevzel nadvojvoda Eugen, dosedanji vrhovni poveljnik naših bojnih moči na Balkanu. Nadvojvoda Eugen, ki je bil istočasno za generalnega obersta imenovan, je v svoji lastnosti kot vrhovni komandant na Balkanu z reorganizacijo naših armad po njihovem umikanju iz Srbije podal izredne dokaze svojih zmožnosti kot vojskovodja. Sicer je pa nadvojvoda Eugen tudi med vojaštvom silo priljubljen. Splošno se smatra imenovanje Eugena kot zapovednika zoper izdajalsko Italijo za jako srečno. Upajmo, da doseže ta odlični vojaški dostojanstvenik tiste uspehe, ki bi jih bilo upati v interesu naše tako grdo osleparjene domovine. Abasso Italia!

Poveljniki italijanske armade.

Kakor znano, je prevzel vrhovno poveljstvo nad italijansko armado in mornarico sam kralj Viktor Emanuel. Šef laškega generalnega štaba je general Cadorna, njegov namestnik pa general Porro. Za armadne poveljnike so bili od kralja imenovani vojvoda Aosta, kraljev bratranec, generalajtnant Canera, generalajtnant Vigeno, generalajtnant Mazitelli in vojni minister Zupelli. Kot najvišji komandant italijanske mornarice pa je imenovan prvi admiral Bettolo.

Blokada Avstro-Ogrske obali.

K.B. Rim, 27. maja. Z ozirom na vojno stanje med Italijo in Avstro-Ogrsko in z ozirom na to, da služijo nekatera pristanišča ob albanski obali avstro-ogrskim mornariškim oblastim za tajno preskrbovanje njihovih majhnih vojniških ladij, izjavlja italijanska vlada:

Od 26. maja 1915 naprej bodo držale italijanske bojne sile pod efektivno blokado:

1. Avstro-ogrsko obal v razsegu od italijanske meje do črnogorske meje z vsemi otoki, pristanišči, zalivi in obrežji;

2. obal Albanije od črnogorske meje do rta Khephali in ta rta.

Geografične meje blokiranih teritorijev so za avstro-ogrsko obal 45° 42' 50" severne širine, 13° 15' 10" vzhodne dolžine od Greenwicha, 42° 6' do 25° južne širine in 19° 59' 30" vzhodne dolžine od Greenwicha; albanska obal 41° 52' severne širine in 19° 22' 40" vzhodne dolžine od Greenwicha, 30° 5' 15" južne širine in 19° 35' 30" vzhodne dolžine od Greenwicha.

Ladje prijateljskih ali nevtralnih držav bodo dobile od vrhovnega poveljnika italijanskih pomorskih bojnih sil gotove roke, da zapuste pas blokade. Proti ladjam, ki bi kršile blokado ali pa poskusile priti skozi zatvorno črto od rta Otranto do rta Khephali ali pa bi prišle skozi to črto, se bo postopalo v smislu obstoječih mednarodnih pogodb.

Doslej italijanska mornarica sicer še ni pokazala, da hoče to blokado tudi v resnici izvršiti. Pri prvem napadu hrabrih naših vojniških parnikov na italijansko obal so se laški čolni kar poskrili. Italija boče tudi na morju grozovito razočaranje doživela. — Op. uredništva.)

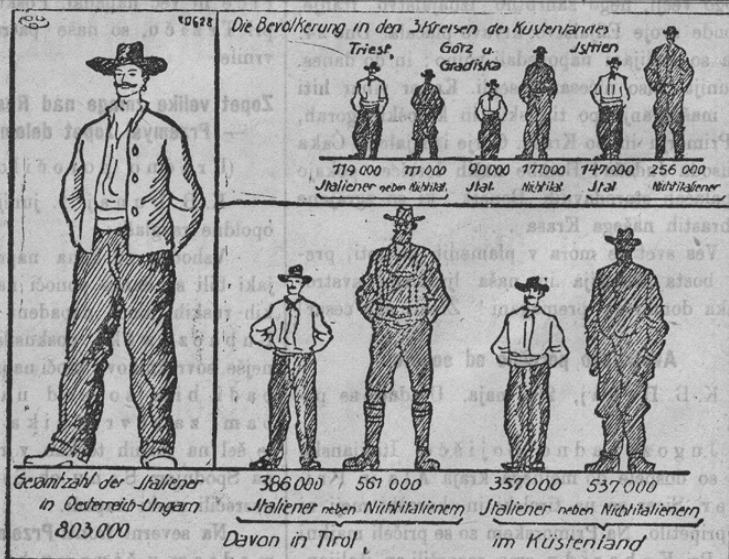
Nemški državni kancelar o vojni z Italijo.

K.B. Berlin, 29. maja. Včeraj se je sestal nemški državni zbor. Po otvoritvi je izvajal državni kancelar, da bo zapisano poenotanje italijanske vlade s krvavimi črkami v zgodovini. Ta vojna je brezmišeln, brez kaplje krvi bi bila mogla dobiti Italija koncesije. Nismo pustili Rima v dvomu, da zadene napad na Avstrijo tudi nemške čete. Zakaj je Italija odklonila dunajske predloge, za katere je jamčila Nemčija? Pač zato, ker se je bila Italija predač spustila s triplenentent. Italijansko ljudstvo in večina parlamenta še 4. maja nista hotela vedeti o vojni ničesar. Toda cesta vlada tako, da v debati o polni moči za vojno tudi noben konservativec ni govoril proti vojni. Storili smo vse, da preprečimo odpad Italije od trozveze. Če bi bilo tudi Bülowovo neumorno delo zaman, bosta Avstro-Ogrska in Nemčija držali tudi novega sovražnika. Kancelar je govoril nato o ugodnem vojnem položaju ter opozarjal na slepila, s katerimi delajo nasprotniki. Nemčija se ne bojuje s sovražstvom, marveč s sveto jezo. Vztrajati moramo tako dolgo, da se ustvari garancija, da se noben sovražnik ne bo upal priti zopet z vojno.

Nato sporoči poslanca zahvalo cesarja za njih zvesto sodelovanje ter je končal z besedami: „Nemčija mora zmagati kljub svetu sovražniku“. (Opetovano burno odobravanje.) Nato se je državni zbor na predlog Westarpa odgodil do jutri.

Italijani na Avstro-Ogrskem.

Prinašamo sliko, v kakem razmerju stoji število Italijanov v od nove vojske prizadetih pokrajin naše monarhije napram številu prebivalstva drugih narodnosti. Slika nam kaže, da imamo na Avstrijskem 803.000 Italijanov. V večini so Italijani glasom uradnih podatkov edino v Trstu. Pa tudi tam je večina le navidezno ter umetno sestavljena. Slika je sicer tako jasna, da bodejo naši čitatelji iz nje gotovo vso nadutost in podlost laških zahtev izpoznali.

Das italienische Element in Oesterreich-Ungarn.

Borba za Trst.

Starodaven je boj za obrambo Trsta proti težnjam sosedne Italije. Skoro tisoč let je tega kar so se Benetke popolnoma odtrgale od Bzance in zadobile gospodstvo na Jadranskem morju, kakor je Genova imela gospodstvo na Sredozemskem morjem. Benetke so zavladale tudi nad Trstom in ta je moral beneškemu dolga plačevati davek. Toda od prvega trenutka beneškega gospodstva se je Trst z vsemi silami upiral Benetkam in se trudil z vsemi močmi, da se osvobodi in ni prej nehal, da se je odtrgal od zgodovine Italije. Dne 30. septembra 1382 se je Trst popolnoma pridružil Avstriji in naslednje leto je bila občinska neodvisnost Trsta in pripadnost te občine k Avstriji slovesno poznana v mirovni pogodbi, sklenjeni pod avstrijskimi savojskega vojvode v Turinu. Pripadnost Trsta k Avstriji je tedaj tudi priznala beneška ljudovlada, ki se je bila od leta 1200 naprej štirikrat polastila mesta, z orožjem ali z denarjem, ki je vodila krute vojne proti oglejskemu patrijarhu, in proti avstrijskemu vojvodi, pa je bila končno zlasti po zaslugi tržaškega mestnega prebivalstva in okoliških kmetovalcev prepovedana. Zdaj izteza zopet vladar iz savojskega rodu roki po Trstu, a kakor so bili odbiti vsi poskusi starih Benetk, pridobiti Trst, tako bo — upamo — odbit tudi sedanj.

Soška dolina in Kras — pozorišče bojov.

Novo bojišče obsega južne dele nadvojvodin Zgornje in Dol. Avstrije, pokneženo grofijo Tirolsko s Predarliskim, vojvodino Solnograško, Štajersko, Kranjsko ter Primorsko. V Italiji pridejo v poštev province Gornje in Srednje Italije.

Ker je pričakovati, da se vojska najbrže bo razširila preko neposrednih obmejnih dežel, pri naj omenimo tu le one dežele, kjer se bodo najbrže vršile prve večje operacije.

Tirolska se skoro nima bati sovražnega vpada. Tu kakor na Koroškem se bosta najbrže oba dela omejila na brambo meje. Zato pa je Primorska že od nekdaj predmet najsrčnejših italijanskih želja. Tu bo veliko vlogo igral naš Kras.

Severni Kras obsega Trnovski gozd nad Gorico med Sočo, Vipavo in Idrijo. Visok je povprečno 800—900 metrov, zelo gozdnat in še precej dobro naseljen.

Jugovzhodni del je do 1200 m visoka planota, precej goličast in slabo naseljen. Obronki so primeroma visoki, strmi in skalnati. (Z Gorice vodi le ena večja, vojaško pomembna cesta na Trnovski gozd. To je cesta skozi Solkan pod Sv. Goro. Na Prevalu se razcepi: ena vodi naravnost v Trnovski gozd, druga pa skozi Grgarski kotel na Čepovan in od tod preko Vrata izpeljana nova cesta do postaje Sv. Lucija na levem bregu Idrije.)

Nadaljevanje Trnovskega gozda je Hrušica. To je redko naseljena, zelo gozdната planota, ki ima več vrhov in grebenov do 1000 m. (Na Hrušico vodi lepa cesta do Ajdovščine skozi Col ter dalje proti Logatcu).

Za Hrušico pride kranjski Kras, ki je deloma nekoliko goličast. Doline so zelo rodovitne. Razteza se proti jugovzhodu do Hrvaškega.

Mnogo nerodovitejši je tržaški Kras, čeravno je le do 300 m visok. Obdelane so le doline, gornji del je goričast, malo pogozden. Vzporedno zgrajene ograje iz naloženega kamena, gosto grmičevje ter globoke doline bodo zelo ovirale sovražnika pri prodiranju, če bi se mu posrečilo priti na Kras skozi Istro ali od Furlanije. Zato pa je Kras toliko ugodnejši za brambo. Številne poti so zelo kamenite, preho di med kamenitimi mejami silno ozki. Zato bi se kolone voz in topov tu le težko pomikale dalje. Manjka pa tudi pitne vode, posebno v poletju. Domačini si pomagajo s kapnico, a voj ska bi jo popila v enem dnevu. Kapnica, ki so jo domači vajeni, je za nje užitna, tuju pa povzroči lahko črevesne bolezni, ker filtrov ni majo povsod.

Od Divače dalje se prične takozvana Čičarija. To so kraški in istrski hribi, posejani s kamenitimi pašniki in bukovimi gozdički. Doline rek so tu zelo globoke, do 100 m in strme, kar je velika ovira v vojaškem oziru.

Istrske reke so večinoma hudourniki.

Večje važnosti je Soča, ki izvira v Trenti pod Triglavom. Njena struga je obdana od vseh strani od silno strmih, skalnatih sten. Tako si dela med skalami pot do Solkana, kjer se dolina nenadoma odpre. Tu vodi čez Sočo znameniti solkanski most, eden najlepših in najzanimivejših v Evropi. Kakor rečeno, je Sočina struga in dolina v gorenjem teku zelo ozka. Le pri Bovcu, Kobaridu in Tolminu se dolina razširi v precej velik kotel. Pri Sv. Luciji priteče v Sočo Idrija.

Od Gorice dalje postaja Sočina struga vedno širja, posebno od Podgore dalje. V Furlaniji je struga že do 150 metrov široka, medtem ko je njena širina pri Gorici le 50 m. Pri Sovodnjah pod Krasom priteče vanjo Vipava. Ker je struga tu tako široka, zato je voda tam plitvejša in ob suhem vremenu je ni težko prebresti, posebno pri Gradiški.

Ob deževnem vremenu pa se njen peščeni brod spremeni v veliko jezero.

Zadnja leta je Italija svoji vzhodni meji posvečala izredno pozornost. Vojaške in civilne odredbe italijanskih oblasti na vzhodni meji kažejo, da misli Italija ofenzivno postopati.

Italija in Balkan.

K.-B. Konstantinopel, 27. maja. „Osmanski Lloyd“ pravi v uvodniku, da bodo zahteve Italije zelo vplivale na Balkan in tam provzročile veliko vznemirjenje. Srbija bo prav kmalu spoznala, da je edino sredstvo preprečiti, da bi Jugoslovani izginili v italijanizmu, da ostanejo Jugoslovani pod avstrijskim žezlom. Tudi Grški grozi resna nevarnost, če se Italija vgnezditi na Balkanu, bi bil helenizem uničen. Avstro-ogrski vpliv v Albaniji Grške ne bi bil ogrožen, dočim bi Italija latinizirala severni Epir in ustavila helensko napredovanje. Tudi Bolgarska nima potem v Makedoniji ničesar upati, če zmaga Italija. Romunska pa bo spoznala, da bi bilo neumno iti z dekadentno državo, ki se je izkazala kot zahrbtno, verolomno in nezvesto in spoznala bo, da zahteva interes Romunske, da se pridruži centralnim državam, ki sta dokazali svojo nepremagljivo silo.

Naša meja proti Italiji.

Naša meja proti Italiji gre od Švice do Pontafija preko Judikarij, Tridentinskih, Fasan- skih in Karnskih alp. Samo po visokem gorovju. Šele zapadno od Soče se visoko gorovje pričinja umikati ter se od Gorice dalje spre- meni v kraško planoto ter istrsko gričevje. Zato pa je kraško ozemlje grozno težavno za pre- miikanje vojaških čet. Na celi fronti od Švicarske meje do Trsta, ki meri okrog 500 metrov, ob- vladujemo vse prelaze.

Le malo je dolin, skozi katere vodijo iz

Gor. Italije dohoditi do naših grebenov. Na za- padu skozi dolino Ade preko Bormia Stilfser- jocha; od Valle Camonisa čez Ponte di Legno po prelazu Tonale; od Brescia čez Rocca di Anfo in jezero Idro do avstrijske meje pri La- drone; ob Gardskem jezeru v Rivo in Torbole; skozi ozko dolino Adige do Avie in Ale.

Nadaljni važni dohodi so: Od Vicenze pre- ko sedla Fagazza proti Roveredu kakor tudi preko Arsiera skozi dolino Astike na planoto Lavarone; od Bassana ob železnici skozi dolino Brente čez Primolano v dolino Sagana, vzhod- no odhod v Fierae di Primiero. Od Belluna vo- dijo težki dohodi skozi dolino Cordevole v Mo- eno in Pieve; pa tudi skozi dolino Pijave v Cortino d' Ampezzo, Landro ter na sedlo Kreuz- berg.

Iz doline Taljamenta so najvažnejše ceste na prelaz Plöcken, po dolini Bele na Pontafelj in Naborjet ter po dolini Raccolana na Predil.

Iz Vidma vodi v Soško dolino Nadiška do- lina do Kobarida. Manjši prehodi so iz Rezij na žago pri Bovcu ter od Čedadada čez kanalske hribe na Kanalsko.

Meja med Korminom in Červinjanom je odprta.

Razpoloženje na Tirolskem.

Piše se iz Merana:

Težko si je predstaviti razpoloženje, ki da- nes preveča tirolsko ljudstvo. To je ljudski vi- har, ki hrumi po vseh dolinah. Ljudstvo je ka- kor izpremenjeno. Nihče ni pač iskreneje prosil neba, da bi se ohranil mir vsaj z Italijo, nego Tirolske. Dovolj je že bilo vojnih grozot z Ru- sijo in Srbijo. Koliko vrlih Tirolcev ni že ju- naško padlo v Karpatih, Galiciji in na Poljskem. Zato so vedeli Tirolci vladi hvalo za to, da je hotela doprinesiti ravno za Tirolsko tako bridko žrtev in prepustiti Italiji italijanski del Tirolske, samo da se odvrne nova vojna z Italijo. Odkar je pa ljudstvo zvedelo, da je Italija zvezo že odpovedala in sklenila vojno pogodbo z našimi sovražniki, tedaj je bilo namah drugače. Dru- gače tudi, odkar se je izvedelo, kaj vse je Ita- lija od nas zahtevala, da bi ostala mirna. To ni bilo nič drugega nego zahteva, da Avstrija izvrši samoumor. In s tem se nam je upal priti 30letni zaveznik, več nego bi se smelo storiti smrtnemu sovražniku. Sedaj plameni in vihra v tirolskem ljudstvu od Ina do Drave in Adiže, vihra in plameni kakor ni več od velikega osvo- bodilnega boja proti tlačiteljem Francozom leta 1809, plameni in vihra v jezi in ogorčenju, predvsem pa v svetem navdušenju. In vendar ni nikakega narodnega sovraštva; ne sovraštva proti ubogemu, zapeljanemu italijanskemu ljud- stvu, ne misel na uničenje onega, marveč misel na brambo lastnega ognjišča do zadnje, pa prav do zadnje kapljice krvi, navdaja Tirolce.

Ogorčenje se obrača proti onim, ki so od- govorni za vojno. Sicer pa Tirolci ni treba so- vražiti, da se navduši; to ni v njegovi naravi. Kako to plameni to in onstran Brennerja, v dolini Ina in Oeza, v Pinzgau, v Pusterski do- lini in Grödn, v Passeyerskem in v Burggra- fenamtu do najvišjih selišč gor v gorah. Kakor bi bile vstale iz grobov junaške postave Hoferja- Speckbacherja in Haspingerja ter junaška bru,

neška deklica in bi vzpodbujajoč in blagoslav- ljaajoč hodili po okrogih. Vse, vse, kar še ni na fronti ali na meji, hiti pod orožje, 16- in 17- letni dečki, 60 do 70-letni starčki prijemajo za puške, žene in dekleta pomagajo kolikor le mo- rejo. Tudi enega ni, ki bi se tresel in obupo- val, niti v ogroženih obmejnih okrožjih. Tako gotovo zaupanje v zmago ni niti iz daleka vla- dalo ob izbruhu vojne proti Rusiji in Srbiji. Vsak je prepričan, da tolika krivica, ki se nam je zgodila s to novo vojno, nikdar ne more zmagati, dokler Bog svoje roke popolnoma ne odtegne človeštvu. In to prepričanje veje po celi deželi kakor neko sveto navdahnjenje. Se- daj velja živeti in umreti, boriti se in zmagati za našo gorečo ljubljeno Tirolsko, za katero gre vsak vriskuje v smrt, toda daleč ob tem zve- neče udarce. „Bog te obvaruj, ljuba in draga Ti- rolska!“ bodo naši bojovníki še umirajoč šepetali. Zadnji pozdrav domačiji, zadnja molitev zanj!

Revolucija v Italiji?

Listi poročajo, da se kažejo na Italijanskem že močno revolucionjski znaki. Umetno napravljeno hujskanje za vojno je vtihnilo in vse čuti veli- kansko napako laške prodane vlade. V Milanu in v drugih laških mestih so se dogodili hudi vojaški upori. Beda in revščina v deželi je veli- kanska. Socijalisti agitirajo zopet krepkeje proti vojni. Kmalu bode laško ljudstvo oči odprlo...

Nemški uspehi proti Francozom.

K. B. Berlin, 1. junija (W.-B.). Uradno se poroča:

Po svojem porazu južno Neuville po- skusili so Francozi severno zopet prodreti. Njih napad pa se je večinoma že v našem ognju pod velikimi izgubami ponesrečil.

Na drugih delih fronte imela je naša arti- llerija lepe uspehe. V sled enega strela se je v francoskem taboru južno Mourmelon le grand odtrgalo 300 do 400 konjev in razpr- šilo na vse strani. Mnogo vozov in avtomobilov je hitro zbežalo. Severno St. Menehoulda in Verduna zletela so sovražnikova municijska skladišča v zrak.

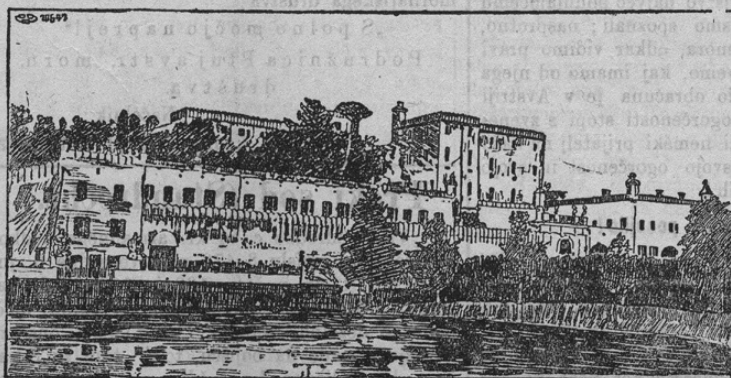
Kot odgovor na metanje bomb na odprto mesto Ludwigshafen vrgli smo danes po- noči izdatno število bomb na doke in prista- nišče Londona.

Najvišje armadno vodstvo.

Vpoklicanje starejših črnovojnikov na Koroškem, Tirolskem in Kranjskem.

Na podlagi vpoklicanja celotnega črnovoj- ništva in na podlagi ces. odredbe z dne 1. maja 1915 o razširjenju črnovojniške dolžnosti so bili na Koroškem sedaj vpoklicani sledeči črnovoj- niški zavezanci: vsi tisti, ki še niso služili v skupni armadi, vojni mornarici, dež. brambi ali žandarmeriji, rojeni v letih 1865 do vseh let 1872, to je 43 do 50 let stari možje, kakor tudi 18- letni fantje, rojeni leta 1897. Nadalje so poleg teh vpoklicani pod orožje na Koroškem tudi vsi tisti črnovojniški obvezanci, ki so po prejšnjih postavnih določilih pred 42. letom izstopili iz črnovojniške dolžnosti. Vsi črnovojnik iz ckra-

Grad Cattai.

Schloß Cattai

povedano: Italijani so zasebno last umorjenega prestolonaslednika enostavno danes sliko tega krasnega gradu.

Pokojni naš pre- stolonaslednik nad- vojvoda Franc Fer- dinand imel je krasno posestvo z gradom in parkom v italijanskem me- stu Cattai na že- lezniški progi Be- netke-Bologna. La- ški list „Corriere della sera“ poroča, da je zdaj v sled nastale vojne 3000 laških kmetov ta grad zasedlo in iz- ročilo italijanskemu vojaštvu. Po domače ukradli. Prinašamo

jev Šmohor, Spital in Beljak, ki so pri prebiranju za sposobne bili spoznani, morajo takoj pod orožje. Za ostale kraje se bo vpoklic izdal pozneje. Prebiranje v koroških okrajih se vrši do 7. junija. Ravno tako kot na Koroškem je vojska pospešila prebiranje in vpoklic črnovojnikov že sedaj vpoklicanih k prebiranju; vrh tega so še na Tirolskem vpoklicanih pod orožje takozvani stanovski strelci. Ti strelci imajo kot znamenje srebrnega orla in se v deželi nazivajo „orlski strelci“ — Tudi na Kranjskem so že vpoklicani črnovojniki, ki so rojeni v letih 1865 do 1878, 1879 do 1890, 1892 do 1894 in 1897 k prebiranju, ki se vrši do dne 10. junija.

90 bomb nad Londonom.

K. B. London, 2. junija. Admiraliteta poroča: Nemški letalni stroji vrgli so 90 bomb, večinoma takih, ki napravijo požar, na londonsko mesto.

Zemljevid italijanskih pokrajin nad Bologno.

Z ozirom na vojne dogodke z Italijo pri našemo zemljevid onega dela Italije, ki bodo bržkone neposredno od vojnih dogodkov prizadet.

To je namreč pokrajina nad mestom Bologna. Priporočamo cenjenim prijateljem, da si ta mali zemljevid v svrhu zasledovanja vojnih dogodkov shranijo.

Italija je napovedala vojsko.

Podpišite v odgovor 2. vojno posojilo! C. k. namestnik grof Clary nam je poslal naslednji oklic: Šli smo do najskrajnih mej — kolikor je dovoljeval prosperen obstanek države in njenega gospodarstva, da bi zadovoljili pohlepne zaveznika na jugu. Zahteval je ogromno veliko — brez poročila, da se bo držal potem zvestobe, ki mu tudi dosedaj ni nič veljala. Sedaj je dovolj tega zopernega barantanja z „bratom zaveznikom“, ki je stopal 30 let roko v roki z nami, se pri tem ojačil in nas sedaj zahrbtno napade, ker v svoji nezvestobi smatra priliko za ugodno. Toda naj se je varal! Mi smemo zaupati našemu krepkemu meču, ki je ravno zablistalo se na severu pokazal, kaj zmore. Ni se nam treba bati laške nezvestobe, ki proda svoje prijateljstvo največ ponujajočemu ne lokavosti, katero smo spoznali; nasprotno, nehala nas je tlačiti mora, odkar vidimo pravi obraz „prijatelja“, ki vemo, kaj imamo od njega pričakovati. Veselje do obračuna je v Avstriji neizmerno in v sveti ogorčenosti stopi z zvonečim orožjem naš zvesti nemški prijatelj na našo stran. Pokažite sedaj svojo ogorčenost in svojo jekleno voljo v dejanjih!

Podpišite vojno posojilo!

Kdor je že podpisal, naj še podpiše vnovič! Vsako podpisovanje je del moči, s katero izvijemo nekdanjemu prijatelju bodalo iz izdajskih rok. Spominjajte se na očeta Radeckega, na Novaro in Custoco! Spomnite se na Tegetthoffa in Vis! Pozdraviti jih hočemo kot naše junaške očete. Da ne omagamo, to zavisí od Vas. Noben vinar, ki ga daste, ni v nevarnosti, kajti pokritje vojnega posojila je neodvisno od

končnega izida vojske. Zatorej podpišite dvakratno in trikratno vojno posojilo! Vi živite v velikem času, v največjem, kar ga je doživelo Vaše ljudstvo. On zahteva hrabra srca, krepko samozaupnost, moč se vzdržati v neomajni vztrajnosti — do končne zmage. Izkažite se vredne svojega časa in velikih nalog, ki nam jih s temi stavi! Narodom branimo sveto pravico in poštenu mir proti morenjam knezov in ropu dežel. In mogočni Bog živi, ki nam je podelil moč ustaviti milijonske čete na severu — pravični Bog, ki bo spremenil naše pesti v jeklo, da bomo plenažljivo zvestobo krvavo zavrnili od naših livad.

Someščani!

Vi ženske, možje in otroci, ki ste s svetlimi očmi in utripajočim srcem vest čuli, kako je neki slavepolni avstro-ogrski mornar, ki se je čutil ene misli s svojim moštvom, v hrabrem ponočnem napadu neko sovražnikovo križarko potopil, katera nam je hotela pot v svetovno morje zapreti, — vi ženske, možje in otroci, preiskajte, ko se vaša duša navdušeno dviga, svoje domovinsko čustvo. Povedalo vam bode, da smo naši mali, ali kakor se je v zadnjih dneh napram izdajalski Italiji pokazalo, od krasnega duha prešinjeni mornarici hvaležnost dolžni, katero primerno izkazati je vseh častna dolžnost.

Kako bi se moglo to bolje zgoditi nego s prostovoljno zbirko sredstev za zgradbo onega novega, modernega podmorskega čolna, kakor je tudi pri vojnem zbiranju kovine vsakdo hitel, okrepčati moč domovine.

Zgodi se naj torej patriotično darilo prebivalstva na c. in kr. mornariško upravo i. s. se naj v tem izrazi, da bodemo mi Avstro-Ogri, spominjajoč se junaštva naše vojne mornarice, naše zaupanje do nje pred vsem inozemstvom javno pokazali.

Avstrijsko mornariško društvo (Flottenverein) se že eno desetletje trudi, da bi prebivalcem monarhije važnost izdatne vojne mornarice pokazalo. Doslej se mu je posrečilo, pridobiti za svoje ideje okoli 50.000 članov; zato je tudi gotovo, da so naši someščani v sedanjem usodopolnem hipu potrebe časa izpoznali. Zato se obrača društvo polno zaupanja na vse one, ki svojo domovino ljubijo in kiso ponosni na svojo pomoč za branjenje domačije.

Turškemu mornariškemu društvu se je posrečilo, zbrati prostovoljno vsa sredstva za zgradbo velikega dreadnoughta. Šele pred kratkim časom izpustili so na Švedskem pancersko križarko, za katero je švedsko ljudstvo več kot 16 milijonov kron prostovoljno zbralo. Ženske v državi Čile so darovale svoji domovini veliki vojni parnik. Istotako so nastopale norveške žene.

Ali je mogoče, da bi mi Avstrijci in Ogri, katerim so se v mornariških zadevah vendar enkrat oči odprle, za drugimi ostali?

Avstrijsko mornariško društvo odpre s tem „U-akcijo“ in prosi, da naj se darila v ta namen na c. k. okrajno glavarstvo vpošlje. Vsa darila se bode javno izkazala.

Naj bi kronalo naše delo istotako sigurni uspeh, kakor bode sedanja vojna s konečno zmago Avstro-Ogrske in Nemčije zmagala.

Kakor je nastopil „U5“ pogumno svoj čin, tako kličemo tudi mi z geslom avstrijskega mornariškega društva:

„S polno močjo naprej!“

Podružnica Ptuj avstr. morn. društva.

Načelnik:

Dr. Eugen vitez pl. Netoliczka.

Preki sod (Standrecht.)

Vsled odredbe c. in kr. armadnega nadkormanda se v zmislu § 473 postavbe z dne 5. julija 1912 (l. dr. p. štev. 130 in 131) glede kazensko-procesnega reda za skupno vojno moč, odnosno deželno brambo razglašajo one za okrožje armade na bojišču, torej tudi za Štajersko veljavne določbe prekega sode (Standrecht), ki se tičejo civilnih oseb, v kolikor leži kraj čina ali obsodbe v obročju armade na polju.

Preki sod velja za: A. Nasprotia i odredbo skupnega ministerstva z dne 25. julija, 1914 na temelju § 14 M. St. P. O. in z cesarsko odredbo z dne 25. julija 1914 vojaškemu kazenskemu sodstvu podrejenih civilnih oseb zaradi:

1. zločina neopravičenega vabljanja (Werbung);
2. zločina zapeljave ali pomočine z kršenje zaprisežene vojaško-službene dolžnosti;
3. zločina vohunstva in drugih prestojlov zoper vojno moč države;
4. zločina veleizdaje;
5. zločina žaljenja Veličanstva; rols
6. zločina motenja javnega miru; ure
7. zločina upora;
8. zločina javne nasilnosti vajejen hudobnega poškodovanja na železnicah, k njim spadajočih napravah, sredstvih za promet, stotajev, orodja ali drugih k prometu železnic spakaz dajočih predmetov;

9. zločina javne nasilnosti vajejen hudobnih činov, ki se jih stori na železnicah pod posebno nevarnimi razmerami;

10. zločina javne nasilnosti vlesaj hudobnega poškodovanja ali motenja na državnih telegrafih in telefonih;

11. zločina javne nasilnosti pošte 85 in 87 spl. k. p. in drugih kakor v točkaboc 8 in 9 označenih slučajih ter zločina po

žiga, ako se je zgodilo to kaznivno ravnanje na vojaškem ali deželnoobrambenemu eraru spurs dajoči ali pod njegovo oskrbo ali v njegovasie obratu stoječi lastnini ali pa z ogroženjem nit aktivni službi stoječih oseb armade, vojne modar narice, deželne brambe, črne vojske, na organipk poljske žandarmerije ali drugih orožniški zvebli pripadajočih oseb, ako stojijo te osebe v vojaškmu organizirani železniški, telegrafni ali telefonski varstveni službi oziroma v vojaško organizirasec obmejni ali obrežni varstveni službi;

12. zločina umora, uboja, rop aMa ako se izvrši ta zločin na v aktivni službi stoDu ječih oseb armade, vojne mornarice, deželnoč brambe, črne vojske, poljske in druge žendarer merije, v kolikor so zadnje v vojaško organizirani varstveni službi pri železnici, telegrafu inu telefonu, na mejah in obrežju;

13. zločina pomoči s skirivanjem alko pospeševanjem dezerterja.

B. Napram po od cesarske odredbe z dnai 4. novembra 1914 vojaški sodnji pod pogojem, L izročenim civilnim osebam, da se vršijo kazniv o dejanja po začetku veljavnosti te odredbe v popo krajini, v katerih je poklicano sodišče prve inoa štanice vsled vojnih dogodkov vstavilo svoje deun lovanje, zaradi:

1. zločina umora, uboja, rop a in po žiga tudi v onih slučajih, ki se niso ome njeni pod 11 in 12 tega razglaša;

2. zločina tatvine po § 174 I spl. k. p. a) ako je imel tat puško ali drugo osebn varnosti nevarno orožje;

b) ako je, ko se ga je pri tatvini zasačilo, v resnici silo ali nevarne grožnje rabil, da bi obdržal ukradene predmete, ali pa

c) ako se je zgodila tatvina med kakim požarom, povodnjajo ali kako drugo obkradenemu grozečo nesrečo ter ako znaša svota tatvine več kakor 2000 kron.

Pri teh v predstojećem označenih zločinih, v katerih je predpisana že v postavi smrtna kazen potom obešenja, mora tudi preki sod to kazen izreči, pri ostalih pa kazen smrti potom ustreljenja.

Določbe glede prekosodnega ravnanja imajo tudi za poskuse, sokrivo in udeležbo od prekega sode omenjenih zločinov polno veljavo.

Vsako des svary, izvršiti te zločine; kdor bi tak zločin po razglasitvi tega prekega sode izvršil, se bode prekosodno ob sodil.

Gradec, 28. maja 1915.

C. k. namestnik: Clary.

Razno.

Cesar o naši armadi. Povodom sprejema dunajskega župana dr. Weiskirchnerja se je cesar sar pohvalno izrazil o dunajskih polkih ter na ob daljeval: „Sploh je naša armada izvršila pravi izredna dejanja. Zlasti velike zahteve so stavili ot